

BOLA HUQUQLARI

**(MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI
TARBIYALANUVCHILARI UCHUN
KO'RGAZMALI QO'LLANMA)**

- T49 Bola huquqlari (maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari uchun ko'rgazmali qo'llanma) / Mas'ul muharrir: A.X.Saidov. – T.: Inson huquqlari bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Milliy markazi, 2023. – 32 bet.**

Inson huquqlari bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Milliy markazi huzuridagi Ilmiy-muvofiqlashtiruvchi kengashning 2023-yil 11-avgustdagi 9-sonli bayonnomasiga asosan nashr etishga tavsiya qilingan.

Mas'ul muharrir: Akademik, yuridik fanlari doktori, professor **A.X. Saidov**

Tuzuvchilar: y.f.d., professor **M.A. Tillabayev**, y.f.d., dotsent **O'S. Ochilov**,
U.O. Yuldashov

Taqrizchilar: TDYU professori, yuridik fanlar doktori **G. Yuldasheva**
O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi
Ta'lim sifatini baholash, metodik xizmat ko'rsatish va tarbiyaviy
ishlarni muvofiqlashtirish bo'yicha boshqarma
bosh mutaxassisi **D.T. Maxmudova**
MTTDMQTMOI «Ijtimoiy fanlar» kafedrası,
siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori **Sh. Otaqulov**
MTTDMQTMOI «Maktabgacha va musiqiy ta'lim»
kafedrası katta o'qituvchisi **M.M.Rizayeva**

Ushbu ko'rgazmali qo'llanma maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari uchun mo'ljallangan bo'lib, unda bolalarning fundamental huquqlari, erkinliklari va majburiyatlari ko'rgazmali shaklda yoritilgan.

Qo'llanmani tayyorlashda foydalanilgan suratlar majmui internet saytlaridan yig'ilgan.

MUNDARIJA

Kirish	4
--------------	---

I. MENING QANDAY HUQUQLARIM BOR?	5
---	---

Sog'liqni saqlash huquqi	5
Oila bilan yashash huquqi	8
Ta'lim olish huquqi	10
O'z ismiga ega bo'lish huquqi	13
Dam olish va o'ynash huquqi	14
Toza atrof-muhitda yashash huquqi	15
Mehnat qilish huquqi	18
Xususiy mulkka bo'lgan huquqi	19
Nogironligi bo'lgan bolalar huquqlari	21
Fikr, so'z, vijdon va e'tiqod erkinligi huquqi	23
Erkin fikr bildirish va ma'lumot olish huquqi	24

II. MENING QANDAY MAJBURIYATLARIM BOR?	25
---	----

Qonun-qoidalariga rioya qilish	25
Ota-onaga g'amxo'rlik qilish	26
Boshqa xalq va millatlarning an'analari va qadriyatlarini hurmat qilish ...	27
O'zbekiston xalqining tarixiy, ma'naviy, madaniy, ilmiy va tabiiy merosini asrab-avaylash	28
Atrof tabiiy muhitga ehtiyotkorona munosabatda bo'lish	30

III. XALQARO TASHKILOTLAR	31
--	----

KIRISH

Avvalo, inson huquqlari nima? Inson huquqlarining qanday turlari mavjud? Shular haqida qisqacha bilib olsak.

Inson huquqlari – barcha insonlarning millati, irqi, tili, dini, jinsi va ijtimoiy kelib chiqishidan qat'i nazar tengligiga asoslangan huquq va erkinliklar majmui.

Bola huquqlari insonning quyidagi huquqlarini qamrab oladi:

- yashash, shaxsiy daxlsizlik huquqi;
- ism va fuqarolikka ega bo'lish huquqi;
- sog'liqni saqlash huquqi;
- oilaviy munosabatlarga bo'lgan huquq;
- ta'lim olish huquqi;
- dam olish va o'ynash huquqi;
- mehnat qilish huquqi;
- nogironligi bo'lgan shaxslar huquqlari;
- vijdon, so'z va din erkinligi;
- xususiy mulkka bo'lgan huquq;
- erkin ma'lumot olish va fikr bildirish huquqi.

I. MENING QANDAY HUQUQLARIM BOR?

Sifatli tibbiy xizmatdan foydalanish
huquqiga egaman.

Men sog‘lom bo‘lishim kerak!

Men oilam bilan yashash huquqiga egaman.

Mening ta'lim olish huquqim bor.

Maktab – bu bilim maskani.

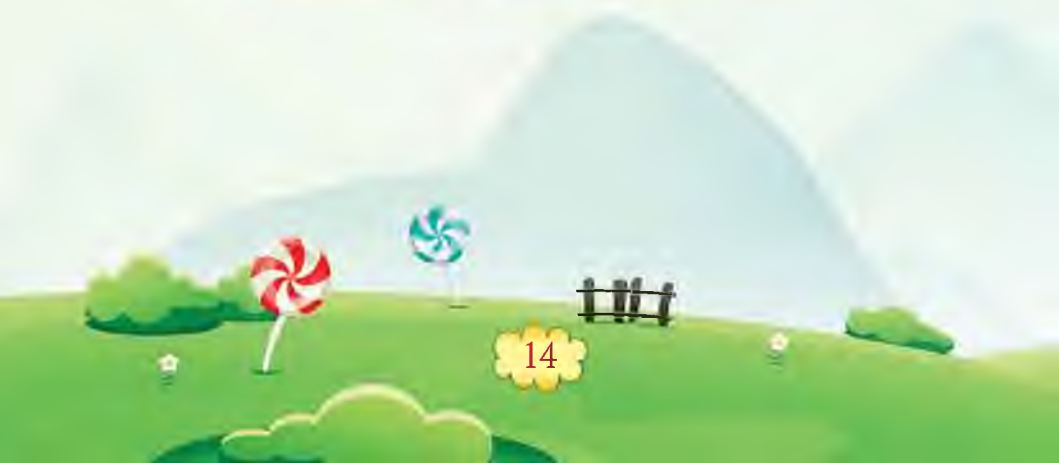
Mening bilim olish huquqim bor.
Yaxshi bilim olsam yoki hunar egallasam,
hamma orzularimga erishaman!

Mening o'z ismim bilan atalish huquqim bor.

Men hordiq chiqarish va o'ynash huquqiga egaman va bu menga juda katta zavq beradi.

Men toza atrof-muhitni hammamiz
avaylab-asrashimizni istayman!

Men toza atrof-muhitda
yashash huquqiga egaman.

Toza havo, toza suv,
toza yer – men uchun juda zarur.

Men o'zimga mos bo'lgan tartibda
mehnat qilish huquqiga egaman.

Mening xususiy mulkka egalik qilish
huquqim bor.

Nogironligi bo'lgan bolalar hamma bolalar bilan
bir xil, teng huquqlarga ega.

Nogironligi bo'lgan bolalarga ham barcha
shart-sharoitlar yaratiladi.

Men fikrlash, soʻzlash va eʼtiqod erkinligi
huquqiga egaman.
Mening qarashlarim – bu mening tanlovim va
huquqimdir.
Men boshqalarning qarashlari,
fikrlari va eʼtiqodlarini hurmat qilaman.

Men erkin fikr bildirish va ma'lumot olish
huquqiga egaman.
Mening fikrlarim – mening huquqim!

II. MENING QANDAY MAJBURIYATLARIM BOR?

Qonun-qoidalarga rioya qilish
mening burchimdir.

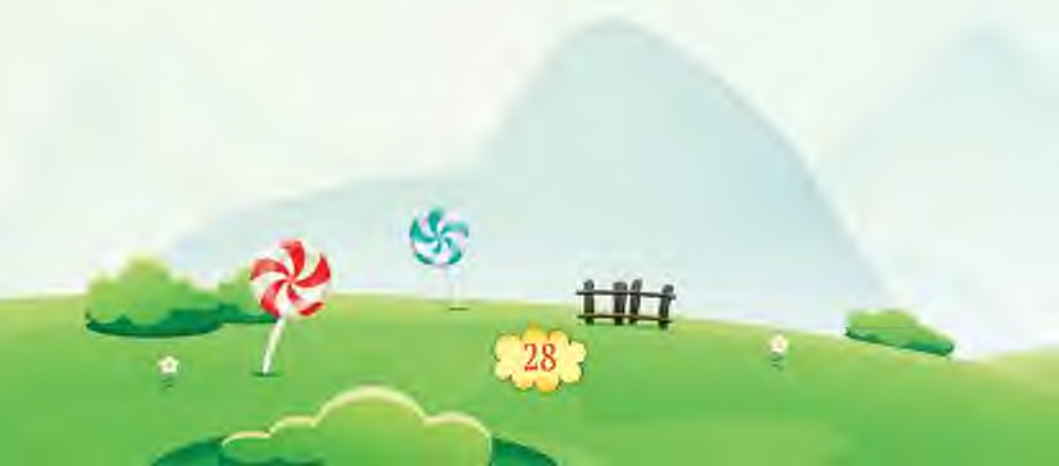
Ota-onamizga g'amxo'rlik – bu eng oliy fazilat!

O'zbekligimdan g'ururlanaman hamda boshqa
xalq va millatlarning an'analari
va qadriyatlarini hurmat qilaman.
Turli xalqlar o'rtasidagi do'stlik abadiy bo'lsin!

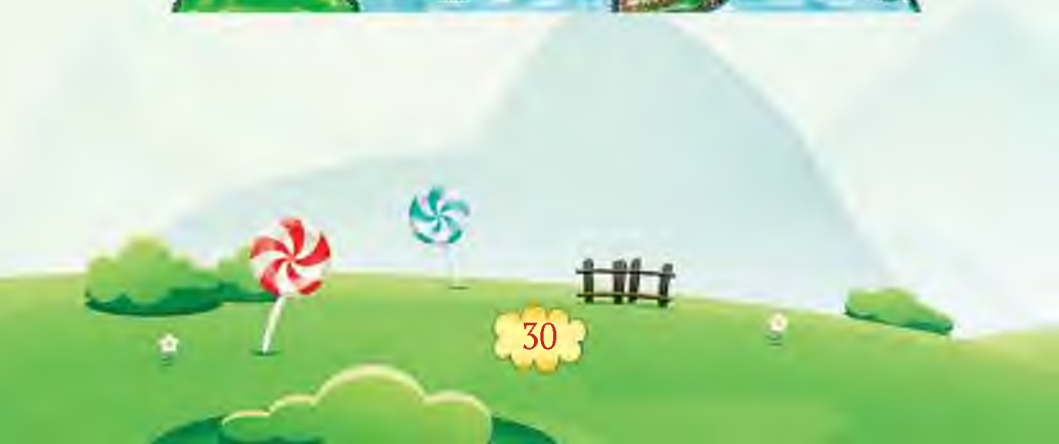

O'zbekiston xalqining tarixiy, ma'naviy, madaniy,
ilmiy va tabiiy merosini asrab-avaylayman.

Atrof tabiiy muhitga ehtiyotkorona munosabatda
bo'lsak, sog'-salomat, farovon yashay olamiz.
Ona tabiatga e'tiborliroq bo'lishimiz zarur va bu
har birimizning burchimizdir.

BMT – Birlashgan Millatlar Tashkiloti yer yuzida tinchlikni mustahkamlash va xavfsizlikni ta'minlash, davlatlarning o'zaro hamkorligini rivojlantirish maqsadida tashkil etilgan xalqaro tashkilot.

BMT 1945-yil 24-oktabrda tuzilgan.

YUNESKO – bu BMTning ta'lim, madaniyat fan ishlari bo'yicha maxsus tashkilotlaridan biri bo'lib, u 1946-yilda tashkil qilingan.

YUNISEF – bu bolalar huquqlarini himoya qiluvchi global tashkilot.

BOLALAR OMBUDSMANI – O'zbekistonda bolalarning huquqlarini himoya qilish, ularning qonuniy manfaatlarini ta'minlash bo'yicha faoliyat ko'rsatadigan tashkilot.

BOLA HUQUQLARI

(MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI
TARBIYALANUVCHILARI UCHUN
KO'RGAZMALI QO'LLANMA)

Muharrir A. Ramazonov
Texnik muharrir L. Ruzikulova
Sahifalovchi A. Jumaniyazov

Chop etishga 2023-yil 10-avgustda ruxsat etildi.
Bichimi 84x108^{1/32}
«PT Serif» garniturasida ofset usulda bosildi.
Shartli bosma tabog'i 1,5. Nashr tabog'i 15,5.
Adadi 100 nusxa. Buyurtma № 14.

Inson huquqlari bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Milliy markazida chop etildi.
100029, Toshkent, Islom Karimov ko'chasi, 15.